

Kristína Koblková, 15 rokov, Klokočov pri Čadci

Utópia šanci

„Keby ma len prestala otravovať!“

Keby som len mohla zmeniť to, čo sa už nenavrátí späť, zachytiť tú šancu, čo sa obtrela pod rúškom akejsi pýchy, uvedomovania si len seba samého. Egoistická. Vymaľujem si tým slovom celé dvere do izby, večne pripomínajúc mi bude svietiť ako neóny do očných bielok, šeptať bude: áno taká si mi, taká. Mohlo to byť kieżby, nech, bodaj, jednoducho čokoľvek. Lenže toto keby mi na pery vpisuje nemožnosť čokoľvek napraviť. Alebo?

Všetky slovíčka mi miznú pred očami a miešajú sa ani taký roztok chaosu.

Driemem pri učebnici, polovicu času zízam na papier, tú druhú si už môj mozog generuje, čo sa mu zaľúbi. A do toho mi ešte kocúr škriabe na vráta, žeby túžil skúmať môj pravopis spolu so mnou? Poberiem sa teda pustiť to chudáčisko dnuka, nech sa nenapaprčí, nech sa mu nezduje papuľka od toľkej urazenosti. Len čo sa dotknem kľučky, rozozvučí sa tón jasného volania zvončeka.

Spočiniem pohľadom ku vchodu, no iba ním, lež nie sa dopratať celému telu až k tomu cieľu. Nejdem. Zvoní, stále sa mi ten falzet kričiacej tóniny zadrupuje do bubienkov. Nedbám. Späť k podstatnej práci. Učebné látky nepočkajú a môj počítač taktiež nie.

Zamrazí ma. Mrazivé iskričky poskakujúce v pravidelných intervaloch po chrbte. Zvuk sirén, hlaholiaci po uliciach, odrážajúci sa od sivých stien a ozvien srdca. Cez žalúzie ku mne preniká modrá a červená, oboje spojené v harmónii záchrany. Rýchla zdravotná služba. Sanitka sa už prediera cestami a vždy, keď mi k tvári zableskne jedna z tých obvyklých farieb, iskričkou ma popáli po koži. Ako vedená šiestym zmyslom, tak zanechávam stopy v bielom poprašku zeme a snažím sa spotenými rukami zotrieť pochybnosti v duši. Márne. Kolos pomoci zastavuje u susedov a moje tušenie ostáva a premení sa na pravdu. Vezú ju už, vezú. Sesternicu Dianu.

Nemocnica sa rovná zápachu dezinfekcie, chorobám a tomu najhoršiemu – smrti. Ľudia sa tam zotavujú, nuž len pre mňa niet pomoci si to nedať do súvislosti so slovom smrť. Každý vírus by ťa mohol skoliť. V prípade Diany však temer zabrali tabletky. Mala šťastie, ako vždy, keď sme sa aj maličké hrávali u rybníka, ona nikdy neskončila mokrá a nevytvárala kaluže na linoleu v chodbe, nikdy sa jej nepodarilo zlomiť nohu a či dochrámať sa na vyčnievajúcich koreňoch stromov. Vid' príklad pohromy – ja. Ona bola oporou, nech som sa aj

gúľala dole kopcom so sadrou, nech sa stalo hocičo. Moja ľudská funkcia však nikdy nefungovala a nikdy sa nepremietla do reality. Zabudla na Dianu, v škole ju pohltil ruch a nakoniec veruže iste aj odumrela. A moja vlastná sesternica ostala osamote. Trápila ju úzkosť.

Keď Diane bolo smutno, pretože je nemal kto utešiť, kde som bola ja?

*Polapiť motýlie krídla,
jemné a bez významu,
už sa presýpa piesok času,
blúdiac v skle i prachu ulíc a masu,
čo sa nezastaví, treba preraziť.
Pridávam sa k priznaniu osamelosti.*

Kráčam v sliepňaní pouličných lúčok smerom ku škole. Hmla, moja spoločníčka, mizne a necháva ma v umierajúcej čierňave. Veru, dlhý deň predom mnou a už by som ho najradšej preskočila. Tých niekoľko hodín života. Nevädzová vôňa ma prepúšťa v diaľ. Nikoho niet. A či azda naozaj ktosi obkresľuje tú dráhu, čo vedie až ku mne? Cítim, čo by to mohlo byť. Tušením to posúvam bližšie a bližšie, už ma chápadlami dychu štekli po zátylku. Samota. Trošku paradox, že práve niečo je s vami, hoci ste úplne sami.

Čo keby som sa otočila?

...pozrela jej do obličaja, skormúteného nedostatkom nehy a čiernych miest v hĺbke noci, čo sa prepadávajú do dní a rokov. Bojím sa. Uzrela by som tak svoj vlastný strach, strach ostať sám. Zaspätkujem, panika ma zachváti. Ba predsa sa skrútim dozadu. Z oblohy padá nádych čakaniek, okrášlených hviezdami, želaniami. A Dianin smiech sa mi zračí v dúhovkách.

Po jednej strane kráčam ja, spoločne so svojimi problémami a nedostatkom času na akékoľvek riešenie. Neobzerám sa, pred sebou len bod dosiahnutia lapám rukami, nedarí sa mi. Chodidlá oťažievajú. Postojím. Oproti cez cestu sa náhli k tomu istému cieľu Diana. Fučí ako parná lokomotíva, vyzerá ako rajčina, spotená a na chrbte taška. Hej, tá sa ešte natrápi.

Čo keby som sa k nej nepridala?

Nechám ju v tom, nech si sama rieši, čo si natrúsila. Tak či tak, vlastných omrvínek mám dosť, čo sa tak unúvať s cudzími. Šľapaje pokrývajú prašný smer, veru zadychčaná začínam byť i ja, najhoršie na tom, že už nevládzem. Skláňam sa k zemi ako vrba bez života, dlaňami mädlím kamienky. Viem, čo mi závan čakaniek chce povedať. *Stačí pomôcť*. Uvedomím si to až príliš neskoro. Vtom sa gúľam dolu z kopca, poslednýkrát zachytávajúc Dianinu zhrbenú postavu, mordujúcu sa s taškami.

Čo keby som jej pomohla?

Rozhodnutia menia všetky možné situácie. Napriek istote sa prvý krok stáva priťažkým. Než položí tenisku na asfalt, stále si opakujem, či je to dobrý nápad. Ale napriek tomu sa priplichtím k Diane: „Ahoj!“ Pekne, zvesela, nech si potom neotíkam hlavu o stenu, že som bola nepríčetná a teda zaslúžene som si získala odmietnutie. Prekvapene zhíkne, neschopná slova. Ponúknem jej svoju pomoc a nesiem tašky, nesiem, odmenená Dianiným úsmevom. Mám na jazyku vetu – „dlho sme sa nevideli“, aby som prelomila nezmyselné ticho, len mi zide na myseľ, aká je to hlúposť. Videli sme každý deň, avšak ja som ju nevnímala. Tak sa derieme vpred, ruka v ruke s tým, že naše kamarátstvo, zachvátené zabudnutím, sa znova prebúdzá k životu.

A odvtedy čakanková vôňa hovorí – prelom zahľadanie do seba.

*Trudno sa odráža od vetiev,
čo v mračnách túžia nájsť svetlo,
a nalinkujú si obraz radosti,
avšak v tej náhlosti,
pozabudnú na skutočný rozmer.*

Opiera sa do tela letný vánok, čo si z prameňov vlasov vyrába zábavku. Dnes si ju nájdem i ja. Pustím si film a zabudnem na budúcnosť. Relax a oddych. Ako prechádzam popri poli plnom vlčích makov, zastaví ma Diana: „Nemohla by si dnes prísť ku mne? Potrebujem pomôcť s úlohou. A mohli by sme si pokecať, čo ty na to?“ Výzva, akou ma prosí, je naliehavá. Blúdi od nej akýsi smútok a potreba zdôveriť sa búrľavej vrbe.

Čo keby jej poviem NIE?

„No, vieš...“ výhovorka nechce silou – mocou odísť z úst. Klamlivá, zachytáva sa o zuby, horúčkovo nasledovaná statisícimi pokusmivypudíť ju z vnútra svedomia. Z hraníc udržiavajúcich ju pred tragédiami. Vlčie maky sa červenejú, začervenám sa i ja pod záplavou vymyslených povinností: „Musím sa dnes venovať záhrade, mama chcela dokončiť dačo s jahodami, či čo...“ Jahody. Červeň. Vinník, čo sa nimi dal priotraviť, pozerá do hlbín sklamaného zraku. Oči sú dvere do duše, lež ktovie čo by práve v tej chvíli uvidelo ľudstvo v tých mojich. Krv, jasná a priebojná, dravo naráža na steny ciev a cez žily už plynie von a kalužami črtá slzy.

Čo keby jej poviem ÁNO, ale NEPRÍDEM?

Kalkulácie v mysli sa už blížia ku konci a výsledok sa rovná kladnej odpovedi. A teda, prečo by som nepodala pomocnú ruku, no nie? Hoci mám príliš veľa otáznikov na perách, radšej prikývnem. Vlčie maky sa už skláňajú k poľnej zemi, lámané vetrom, ja nimi prechádzam, skratkou k cieľu. Skratkou k domu. Môjmu cieľu?

Niet pochýb, že takou vynikajúcou správou sa mi podarilo vykúzlíť Dianin úsmev. Z ničoty, iba prostého slova. A ešte k tomu nepravdivého. V podstate som ani netúžila, aby sa takým stalo. Ale okolnosti. Ony vždy zapríčinia chaos. Doma ma čakal počítač a sociálne siete. Milióny ľudí hľadajúcich vo virtuálnom, alternatívnom svete zmysel. Zmysel aspoň niečoho v ich životoch. Správy. Kamarátka a jej neuveriteľná schopnosť počuť všade to, kde nič ani nezašušťalo, sa objavuje zas a znova. Toto musíš vidieť! Nič iné už nie je také podstatné. A čas preletí. Podstatný. Mal byť strávený spolu s Dianou. Iba bol vysypaný do koša. Jediné, čo ma môže zachrániť, sú výčitky. Hoci by som zabehla aj rekord, nedokázala by som odčiniť, že meškám dve hodiny. Lebo princíp je princíp. A žiaľ je žiaľ. A poletujúce okvetné lístky vlčích makov nie sú naozajstné, len horko hodnotia moju lenivosť a nezájum.

Čo keby jej poviem ÁNO?

Vlčie maky rozvoniavajú, kým ich hladím dlaňami a ostávajú mi na nich žiadosti o uvedomenie si chýb. Otočím sa smerom k Diane: „Jasné, prídem. A môžeme ísť rovno teraz, čo ty na to?“ Zatlieska si, len ako vyjadrenie malého, vlastného víťazstva, a tak sa dostávame k vchodovým dverám. Kľúče zjavne zhltna školská taška a nech s ňou Diana akokoľvek bojuje, ťažko vydá nejaký ten úlovok. Nakoniec vzdychne: „Nemôžem nájsť kľúč. Asi mi niekde vypadol.“ Mám pocit, že zanedlho ju opantá panika, no vystrieda ju smiech: „Mama nie je doma. Pôjdeme do mojej izby asi oknom.“ Dianine kľúče si azda čoskoro nájdu spriaznené duše – moje očné buľvy, čo reagujú na ten výmysel. A ona – blázon! Veru, ťahá ma dozadu, cez záhradu a štekajúcich psov, zakotví u otvorených oblokov, čo sú „len mierne“ vysoko, ako potvrdzuje správnosť daného konania a už odhodlane kladie drevenú stoličku pod parapet. Pochybnosti či vôbec dokáže stáť riadne, sú v mojom výraze veru rozoznateľné. „Ale neboj sa. Už som to skúšala,“ hovorí, trepúc sa na labilný objekt a vtom sa prepadne do izby. Buchnutie mi nadvihne žalúdok. Dá sa volať bezplatne záchranka, však? Došiel mi kredit.

A jej kotrba sa vynorí spoza okeníc. Čo je z ocele? „Pod' už,“ húkne, netušiac čo dodať. S položením jednej nohy sa rozkýva celý podklad, Diana ma zachytí akurát včas. A k tomu ma treba dostať cez parapet. Výborne.

Napriek všetkým pohromám sme sa akosi dostali k pointe môjho príchodu. Dianina povaha k tej mojej vždy pasovala, už od našich maličkých liet. Mala by som prísť aj nabudúce. Bola zábava. „Stretneme sa aj tento víkend?“ otázka sa rozplýva v hmle červených makov.

A odvtedy vôňa vlčích makov šepce – prekonaj hlúpu lenivosť a ľahostajný nezájum.

*Kúsok toho, čo by som ti chcela odovzdať,
by malo ostať neporušené a vzdialené
cudzím pohnútkam, dar hoci malý
by ti nikto nemal ani s troškou snahy...
...ukradnúť a privlastniť.*

„Podarilo sa, podarilo!“ výskajúc ku mne doľahne Dianina radosť. Vzhliadnem od telefónu: „Prosím?“ Prisdane si, celou váhou sa zrúti na matrac a ja pocítim závan gravitácie, nasledovaný nepríjemných pristaním na pružiny. Načím kúpiť novú posteľ. „No predsa sme aj s Milanom postúpili ako súťažná dvojica!“ Čože? A vypráva. Prepočujem polovicu slov. Ona sa venuje latinskoamerickým tancom? Odkedy? Preto bola vždy šikovnejšia, či už v súvislosti s rybníkmi alebo s nedávnou katastrofou zabudnutých kľúčov a parapetnýmidoskami.

Čo keby som sa s ňou netešila?

Čosi ma prenasleduje, opäť, ako zrána cestou popod pouličné lampy. Pokrčím obrvami. Ukazuje mi jeho fotku. V tých šatách sa zračí jej štíhlosť. Ale na ihličkových topánkach stáť nevie. Isto. Možno to má nejakú kamufláž, iba si zo mňa strieľa, tuším...si iba túži dopriať viac obdivu. Alebo? „Chcela by som to osláviť v tej reštaurácii, tam naproti drogérii, vieš kde?“

Už pomaličky padá na mesto tieň tmy. Ponáhľajúc sa cez cestu si všimnem jej tanečného priateľa, Milana. Usmejú sa na seba. Pobožká ju na líce. Oni spolu chodia? Jedlo mi nechutí. Prehrabávam sa vidličkou v mäse a myšlienky si prichodia samé od seba. Prečo aj ja netancujem? Iba kysnem doma na gauči. Odchádzam, znechutená, opačnou stranou ako oni dvaja. Pohľad sa sám nasmeruje do iskerníkov popri cestičke, keď už chytám ľadovú kľučku. Vzbĺkne mi obraz, vidím iba tú zlatkavú, ktorá vpíja do seba závisť.

Čo keby som sa aj ja radovala?

„No to je skvelé!“ nadšene nadskakujem, necítiac pritom už žiadne pružiny. Pozve ma do reštaurácie a ja súhlasne prikyvujem. Konečne je moja sesternica šťastná. A ja jej to želám. Ako sa tak dlabem v kúsku mäsa, bojujúc zo všetkých síl, spýta sa ma Milan: „Tancuješ?“ Ja a tanec? Ledva sa trafím do rytmu, nieto ešte kľučkovať v takej rýchlosti. A predsa, keď odchádzame, snaží sa ma Milan naučiť zopár tanečných krokov. Márne je to, márne! Opakujúc sa, už sa mi i hlava točí, pristanem na zadku v iskerníkoch. A Diana s Milanom ma prehovárajú na poobedné tréningy. Vraj trdlo takto nehopsá. A nevonía iskerníkmi, čo sa máčajú vo vlastnej spravodlivosti.

A odvtedy iskerníková vôňa napovedá – dožič nielen sebe, ale aj druhým.

*Prečo sa brieždi na začiatku,
blesky šľahajú do páperia listov,*

*osamotení v ruchu a chaose krútňavy,
túžime nájsť pokoj vrúb búrľavých.*

Na sklonku už len pozbierať napáchané a prepáčenje.

„Ako zabudla? Ako si mohla vôbec zabudnúť?“ zvýrazňujem posledné slovo, padajúce ako ťažké kvapky na sklo, ako činky na unavené telo, ako prúd zlosti vybuchujúcej sopky. Mňa. Premočená sa snažím z Diany vypáčiť aspoň jeden pádný argument, prečo ma nechala čakať celé veky v búrke, než sa jej uráčilo zviezť ma autom domov. Dnes mi nič nevyhádzalo a ona bola jediným svetielkom nádeje v čiernom dni. Vďaka nej som mohla v posteli prehrýzať tabuľky čokolády a užierať sa neodznievajúcimi komplexami. „Prepáč...bola kolóna...nestíhala som...“ Šiestym zmyslom som ju okamžite prekukla. Lož. *Čo keby som sa rozzúrila?*

„Hej, určite. Kolóna. Klamárka, klamárka! Ktovie prečo si zabudla! Ale mňa to nezaujíma. Som ako zmoknuté kura, ba radšej nasadnem na autobus, než sa voziť v aute s človekom, ktorý sa o mňa nezaujíma...“ vyhrknem, hnev sa valí a tými kamennými výčitkami zavaluje Dianu aj s jej koktaním a nevyriešenými ospravedlneniami. Nepočúvam, zahálím sluch tichom svojho zožierania sa a uberám sa kadeľahšie. Nezabudnem jej to, to teda ani náhodou. A ďalšie týždne budem po nej hádzať škaredé blesky pretrvávajúceho hnevu. Ako prejdem k prechodu pre chodcov, ovoniavajú okolo levandule. Levandule? Ved' tu niet otvoreného kvetinárstva. Ale ak by som sa kvôli tej vôni nezastavila, *ak by ma tak neviditeľnou rukou nepobúchala po pleci, mohla by som prejsť na červenú a zrazilo by ma auto.* A do hrôzy by sa pridala aj Dianin krik, ktorý predtým volal – *pozor!*

Čo keby som ostala urazená?

„No ako myslíš...“ nastúpim do vyhriateho dopravného prostriedku a nechám teplo ošetrovať skrehnuté prsty. „Ale ver mi...naozaj...“ habká. Stále vo mne buble pocit dotknutia sa mojej dôstojnosti a ako si tak žmýkam mokré vlasy, začnem: „A teda ako si sa mala?“ Pustí rádio, zrejme jej naša komunikácia neustále pripadá na hranici možnej komplikácie: „Celkom dobre.“ Vydýchne: „Dnes sme s Milanom nacvičovali dôležité kroky, takže som ubolená...“ Čaká, čo jej na to odpoviem. Nič. „Škoda, že nechodievaš na tréningy. Pamätáš si, ako si mi vtedy pomohla s taškami? Odkedy som sa začala venovať tancu, všetko je akési...lepšie, jednoduchšie, krajšie...a keby si objavila moc tanca, ja by som ťa učila...aj ty by si mohla cítiť tie fragmenty šťastia...“ *Keby som objavila, keby.* „Poetická, však?“ ironicky hlesnem a mrkám cez zaliate čelné sklo. Akási nahnevaná, však? To vpisujem ako čirý fakt do svojho úsudku. *Keby sa len ten úsudok dal tvarovať ako plastelína...*

Čo keby jej odpustím?

„To...nie je ten pravý dôvod, však?“ jemne naznačujem. Nechá naštartované auto, temer sa dotýka volantu, lenže veru akoby váhala. „Povedz pravdu. Ja sa nebudem na teba hnevať,“ V mojom vnútri prebieha boj medzi tým, čo sa rinie z úst a čo mnou ozaj lomcuje. Ba len som si istá, že dôvod, pre ktorý meškala, bol dôležitý. Z istého uhla pohľadu na vec. „Pretiahol sa tréning, zabudla som sa pozrieť na hodinky a navyše som mala na tento čas už niečo naplánované, ešteže sa to zrušilo...prepáč mi. Nechápem samu seba. Veľmi ma to mrzí.“ Myslí to úprimne. Levanduľovo. „To nevádi,“ šepnem s odpustením, pretože nemám ani potuchy, čo by som dodala. A vlastne ani takých ďalších slov netreba. Vyjadrenie srdcom úplne postačí.

A odvtedy levanduľová vôňa pripomína – odpusť, pretože aj ty robíš veľa chýb.

Unavene kladiem líca na papier zapísaný odhora dole. Kocúr ma preskočí ladnou krivkou a zakončí trajektóriu pri ľavom ramene. „Nepozeraj tak na mňa, granule došli,“ zaškerím sa naň. Zazvoní. Kto to zasa otravuje? Najprv kocúr, teraz toto. Človek si už ani na chvíľočku nevydýchne. Nech si zvoní, koľko chce, než sa mi uráči dôjsť ku dverám, daný prichádzajúci odíde. Naisto.

Zachyť tú šancu.

Keby som mohla zmeniť rozhodnutia, napravila chyby a pochopila ich, keby som vymazala vlastnosti, ktoré tomuto svetu a ľuďom, ktorí ma majú radi, iba škodia a hania ich, keby som...

Mala by som otvoriť. Ktovie, možno mamin kolega, možno niekto významný pre daný moment, niečo sa nebudaj stalo. Vstávam a podarí sa mi pripučiť kocúra. Ten sa mi just veru odplatí. Vrhnem naň zopár pardon a bežím. Už sa nešíri zvuk azda hnevlivého, azda úpenlivého stláčania zvončeka. S najhoršou predtuchou skoro vytrhnem veraje z pántov a zvolám: „Haló!“ Nikto pred nimi nestojí. Spoza živého plota však vykuknú hrdzavé pramene kučeravých vlasov: „Marína? Ty...si naozaj otvorila?“ S plačom máča sniežik preťatý čerstvými stopami. Zídem dole, po ňu, po rokoch obchádzania ju objímam a podávam pomocnú ruku. Takú, aká mi bola podávaná u rybníka. Šancu, ktorou zmením chod osudu, iba tú tvarovateľnú, ale zlomovú časť: „Pod' dovnútra. Čo sa stalo?“